

اکوتوریسم و توسعه پایدار گردشگری روستایی

مؤلفین:

امیرعباس نجفی پور

(عضو هیأت علمی مجتمع آموزش عالی مازندران)

فرزانه حقیقت قهفرخی

(دانشجوی دکترای مدیریت گردشگری - دانشگاه علامه طباطبائی تهران)

محمدحسین فروزانفر

(عضو هیأت علمی مجتمع آموزش عالی بم)

سر شناسه	نجفی پور، امیرعباس، ۱۳۶۷
عنوان و پدیدآور	اکوتوریسم و توسعه پایدار گردشگری روستایی / مؤلفین: امیرعباس نجفی پور، فرزانه حقیقت قهفرخی، محمدحسین فروزانفر
مشخصات نشر	تهران، نور علم.
مشخصات ظاهری	۱۳۶ ص. نمودار، جدول.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۶۹-۳۲۸-۱
موضوع	گردشگری روستایی
موضوع	گردشگری زیست محیطی
شناسه زوده	حقیقت قهفرخی، فرزانه، ۱۳۶۷، مولف.
شناسه افزوده	فروزانفر، محمدحسین، ۱۳۶۵، مولف.
رده بندی کنگره	۱۳۹۸ ۴۴ ن/ ۱۵۵ G
رده بندی دیوبند	۳۳۸/۴۷

نشر نور علم: تهران - خ انتشارات منبعی جاوید (اردیبهشت) - پ ۱۴ - تلفن: ۶۶۴۰۵۸۹۴ و ۶۶۴۰۵۸۸۰
 noreelm@yahoo.com ۰۲۱-۳۳۱۲۲۹۹ فروشگاه: دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران

- اکوتوریسم و توسعه پایدار گردشگری روستایی
- مؤلفین: امیرعباس نجفی پور، فرزانه حقیقت قهفرخی، محمدحسین فروزانفر
- ناشر: نور علم
- شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۹-۳۲۸-۱
- نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸
- چاپ و صحافی: نصر
- قیمت: ۲۸۰۰۰ تومان

در صورت عدم دسترسی به کتابهای این انتشارات، از طریق تماس با
 ۰۹۱۲۳۳۳۴۲۲۹ کتابها با پست به تمام نقاط ایران ارسال می شود.

تقدیم به بزرگمرد طبیعت ایران

زننده یاد دکتر محمدهادی فهمی

که سالها در راه حفاظت از طبیعت ایران عاشقانه خدمت

کرد و در پرواز سال ۹۶ تهران - یاسوج آسمانی شد

پیشگفتار

امروزه صنعت گردشگری در جهان توسعه فراوانی یافته است و در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها اهمیت زیادی دارد. بی شک همه کشورهای جهان در رقابتی تنگاتنگ در پی بهره گیری از مزایای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی این فعالیت به ویژه برای دریافت سهم بیشتری از درآمد و افزایش سطح اشتغال ناشی از بهینه سازی آن در کشور خود هستند. بسیاری از کشورها نیز این صنعت را عامل اصلی رشد بخش خصوصی و توسعه زیرساخت ها می دانند.

در بین انواع مختلف گردشگری که امروزه رشد و توسعه زیادی یافته اند، گردشگری روستایی یکی از اجزای مهم صنعت گردشگری و نیروی اصلی در زمینه بهبود و رشد اقتصادی روستاها محسوب می شود. تنوع خدمات گردشگری در کنار تامین نیازهای گردشگران با در نظر گرفتن شرایط مردم محلی و بسترهای زیست محیطی، زمینه ایجاد رهیافت های جدید در گردشگری با عنوان توسعه پایدار گردشگری شده که اساس آن توجه هم زمان به ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی توسعه گردشگری و توسعه پایدار است که در مقابل گردشگری انبوه مطرح شده است.

همچنین، ساختار و کارکرد روستاها می تواند فراهم کننده و زمینه ساز مزیت هایی برای کسب و کارهای کوچک و کارآفرین باشد. در واقع محیط روستا فراهم کننده کسب و کارهای جدیدی همانند گردشگری، پر کردن اوقات فراغت، مدیریت میراث فرهنگی و تولید غذای با کیفیت است که از عناصر و سازه های اصلی کسب و کارهای کوچک و کارآفرینی هستند. این عناصر فرصت های جدیدی هستند که می تواند باعث غلبه بر مسائل و مشکلات موجود از جمله بیکاری، فقر، مهاجرت و کاهش آسیب ها باشد و ظرفیتی برای آسایش و تفریح برای آمادگی ذهنی و فکری برای پذیرش مسئولیت ها در چارچوب رسالت سازمان ملی و اهداف سکونتگاه های انسانی تلقی شود.

تلاش بر این بوده است که با این نگرش کتابی تالیف شود که بتواند ادبیات مناسبی در این زمینه ارائه دهد و زمینه ساز و راهگشا در بازنگری سیاست های کشور باشد.

کتاب حاضر در چهار فصل تدوین گردیده است که به بررسی مفاهیم اصولی اکوتوریسم، چگونگی فرایند توسعه پایدار، اهمیت گردشگری روستایی و جایگاه کارآفرینی در توسعه گردشگری روستایی می پردازد.

امید است این کتاب منبع مناسبی برای اساتید، دانشجویان، مدیران، محققان و دانش پژوهان این حوزه باشد و تمامی پویندگان راه علم و اندیشه کاستی ها، نظرها و پیشنهادات خود را مطرح نمایند تا در آثار بعدی مورد توجه قرار گیرد.

فهرست مطالب

۹	فصل اول- مقدمه‌ای بر اکوتوریسم
۹	۱-۱- مقدمه
۱۰	۲-۱- مفاهیم و تعاریف اکوتوریسم
۱۰	۱-۲-۱- علمی
۱۰	۲-۲-۱- اجتماعی
۱۱	۳-۲-۱- اقتصادی
۱۵	۳-۱- پیشینه اکوتوریسم
۱۶	۴-۱- اهداف اکوتوریسم
۱۶	۵-۱- اهداف اساسی اکوتوریسم و ویژگی‌های آن
۱۷	۶-۱- اصول اکوتوریسم
۱۹	۷-۱- حیطه‌های اکوتوریسم
۲۰	۸-۱- نوع شناسی اکوتوریسم
۲۱	۱-۸-۱- اکوتوریسم نرم و سخت (آسان و تخصصی)
۲۳	۲-۸-۱- اکوتوریسم فعال و غیرفعال
۲۳	۳-۸-۱- اکوتوریسم درست و نادرست
۲۴	۹-۱- انواع اکوتوریست
۲۵	۱-۹-۱- اکوتوریست‌های آزاد
۲۵	۲-۹-۱- اکوتوریست‌های سازمان یافته
۲۵	۳-۹-۱- گروه‌های علمی و دانشگاهی
۲۶	۱۰-۱- اکوتوریسم و توسعه منطقه‌ای
۲۷	۱۱-۱- زمینه‌های اقتصادی توسعه اکوتوریسم
۲۸	۱۲-۱- زمینه‌های اجتماعی توسعه اکوتوریسم
۲۹	۱۳-۱- اکوتوریسم و محیط زیست
۲۹	۱۴-۱- برنامه ریزی اکوتوریسم
۳۱	۱۵-۱- شکاف برنامه‌ای و اکوتوریسم
۳۲	۱۶-۱- قلمرو تنوع اطلاعات اکوتوریسم
۳۳	۱۷-۱- فعالان در صنعت اکوتوریسم
۳۷	۱۸-۱- مشارکت و اکوتوریسم

۱۹-۱	فوائد مشارکت گروه‌های ذینفع	۳۷
۲۰-۱	متغیرهای برنامه اکوتوریسم	۳۸
۲۱-۱	پرسش‌های اساسی در برنامه ریزی اکوتوریسم	۳۸
۲۲-۱	برنامه مدیریتی اکوتوریسم چیست؟	۳۹
۴۳	فصل دوم- توسعه پایدار گردشگری روستایی	
۱-۲	مقدمه	۴۳
۲-۲	مفهوم گردشگری روستایی	۴۴
۳-۲	تاریخچه گردشگری روستایی	۴۸
۱-۳-۲	سازمان و روند گردشگری روستایی در جهان	۴۸
۲-۳-۲	تاریخچه گردشگری روستایی در ایران	۵۰
۴-۲	اهمیت گردشگری روستایی	۵۲
۵-۲	دیدگاه‌ها و نظریات توسعه گردشگری روستایی	۵۵
۱-۵-۲	گردشگری روستایی به عنوان راهبردی برای توسعه روستایی	۵۵
۲-۵-۲	گردشگری روستایی به عنوان سیاست در بازساخت سکونتگاه روستایی	۵۸
۳-۵-۲	گردشگری روستایی ابزاری برای توسعه پایدار	۶۱
۶-۲	انواع گردشگری روستایی	۶۷
۱-۶-۲	طبیعت گردی روستایی	۶۷
۱-۱-۶-۲	ساختارهای زمین شناختی و مورفولوژیکی	۶۸
۲-۱-۶-۲	هیدرولوژی	۶۸
۳-۱-۶-۲	پوشش‌های گیاهی و حیات جانوری	۶۹
۴-۱-۶-۲	اقلیم	۶۹
۲-۶-۲	گردشگری کشاورزی	۶۹
۳-۶-۲	گردشگری سبز	۷۰
۴-۶-۲	گردشگری فرهنگی روستایی	۷۰
۷-۲	گردشگری روستایی از دیدگاه‌های مختلف	۷۱
۱-۷-۲	گردشگری روستایی از دیدگاه اجتماعی- فرهنگی	۷۱
۲-۷-۲	گردشگری روستایی از دیدگاه اقتصادی	۷۳
۳-۷-۲	گردشگری روستایی از دیدگاه سیاسی	۷۶
۴-۷-۲	گردشگری روستایی از دیدگاه زیست محیطی	۷۷

۷۸.....	۸-۲- بررسی پیامدهای گردشگری در نواحی روستایی
۷۸.....	۲-۸-۱- اثرات اقتصادی
۸۱.....	۲-۸-۲- اثرات اجتماعی و فرهنگی
۸۲.....	۲-۸-۳- اثرات زیست محیطی
۸۴.....	۲-۸-۴- بررسی اثرات کالبدی - فضایی
۸۵.....	۲-۹- فعالیت‌های گردشگری در نواحی روستایی
۸۶.....	۲-۱۰- نقش رسانه‌ها در بازاریابی گردشگری روستایی
۸۶.....	۲-۱۱- واکنش جامعه محلی نسبت به توسعه گردشگری روستایی
۹۲.....	۲-۱۳- راه‌های مشارکت جامعه محلی در برنامه ریزی گردشگری
۹۵.....	فصل سوم- گردشگری، پایدار
۹۵.....	۳-۱- مقدمه
۹۵.....	۳-۲- توسعه پایدار
۹۶.....	۳-۳- روند شکل‌گیری مفهوم توسعه پایدار
۹۸.....	۳-۴- مفهوم توسعه پایدار
۹۸.....	۳-۵- مفروضات اساسی توسعه پایدار
۱۰۰.....	۳-۶- گردشگری پایدار
۱۰۱.....	۳-۶-۱- اصول گردشگری پایدار
۱۰۱.....	۳-۶-۱-۱- مشارکت
۱۰۲.....	۳-۶-۱-۲- حضور ذینفع‌ها
۱۰۲.....	۳-۶-۱-۳- ایجاد اشتغال برای افراد محلی
۱۰۲.....	۳-۶-۱-۵- پایداری منابع
۱۰۲.....	۳-۶-۱-۶- هماهنگی در هدف‌ها
۱۰۳.....	۳-۶-۱-۷- همکاری
۱۰۳.....	۳-۶-۱-۸- ظرفیت تحمل
۱۰۳.....	۳-۶-۱-۹- نظارت و ارزشیابی
۱۰۳.....	۳-۶-۱-۱۰- پاسخگویی
۱۰۳.....	۳-۶-۱-۱۱- آموزش
۱۰۳.....	۳-۶-۱-۱۲- حفظ هویت
۱۰۴.....	۳-۷- ارتباط انواع گردشگری با پایداری

۸-۳	اکوتوریسم پایدار	۱۰۴
۹-۳	الگوی اکوتوریسم پایدار	۱۰۵
۱۰-۳	چالش‌های اساسی توسعه پایدار روستایی - ناحیه‌ای	۱۰۷
فصل چهارم- کارآفرینی در گردشگری روستایی		۱۰۹
۱-۴	مقدمه	۱۰۹
۲-۴	کارآفرینی و تنوع کسب و کار در گردشگری	۱۰۹
۳-۴	جایگاه کارآفرینی در نظام گردشگری	۱۱۲
۴-۴	کارآفرینی روستایی با تاکید بر گردشگری	۱۱۳
۶-۴	کارآفرینی و مزیت رقابتی در گردشگری روستایی	۱۱۶
۷-۴	پایداری نقطه استراحت کارآفرینی زیست محیطی و گردشگری پایدار	۱۱۷
۸-۴	جهانی شدن و کارآفرینی روستایی	۱۲۰
۹-۴	توسعه کارآفرینی در اقتصاد روستایی	۱۲۰
۱۰-۴	کارآفرینی پایدار روستایی (کارآفرینی پایدار در قانون ۳۱)	۱۲۱
۱۱-۴	کارآفرینی روستایی و توسعه پایدار روستایی	۱۲۴
۱۲-۴	سیاست‌ها و راهکارهای توسعه کارآفرینی روستایی	۱۲۴
منابع		۱۳۲